

POSUDEK ŠKOLITELE**Název doktorandské dizertační práce: INTEGRACE OSOB S DISABILITOU****Autor: PhDr. Jitka Bienertová****Školitel: doc. MUDr. Libuše Čeledová, Ph.D.****Konzultant: prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc.****Konzultant: PhDr. Jaroslav Dostál**

Předmětem posudku je doktorandská disertační práce v oboru Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů

Práce obsahuje část teoretickou a část experimentální, která je doplněna tabulkami a grafy. Rozsahem práce čítá 169 stránek (vlastní text disertace - 156 stránek, seznam literatury - 9 stránek., seznam zkratk 2 stránky, přílohy 17 stránek).

Autorkou uváděným cílem je zmapovat integrační faktory a bariéry osob se zdravotním postižením, zejména s postižením zraku při uplatnění v osobním životě a na trhu práce, dostupné možnosti a podmínky při sociálním začleňování systému zdravotní péče a systému sociálního zabezpečení a zaměstnanosti. Hlavním cílem práce je vylíčit specifika integrace osob se zrakovým postižením a navrhnout možnosti a opatření k jejímu zlepšení.

Jedná se o téma mimořádně aktuální, které reaguje na dosud nedostatečnou provázanost zdravotního a sociálního systému, kdy již je ukončena léčebná rehabilitace a člověku se získaným či vrozeným zdravotním postižením by měla být nabízena systémová pomoc k obnovení, získání nebo udržení kompetencí k plnohodnotnému životu včetně kompenzací, péče a podpory a uplatnění jeho lidského potenciálu na trhu práce. Cílem práce je proto navržení opatření, která by vycházela ze zkušeností přímých účastníků systému rehabilitace, jak poskytovatelů, tak příjemců, které by mohly být podkladem pro systémové nastavení celého rehabilitačního procesu a sociálního začleňování osob se zdravotním postižením, zejména s postižením zraku.

Předkládaná práce uvádí přínosná zjištění o současné dostupnosti systému služeb, pomoci a péče pro osoby se zrakovým postižením a kvalitě jejich života. Přidanou hodnotou této práce je skutečnost, že autorka při svém výzkumu mohla získané poznatky srovnávat i z vlastní zkušenosti s přístupy společnosti k osobám se zrakovým postižením. Za důležitá považují

rovněž navrhovaná doporučení k odstranění bariér sociálního začleňování osob se zrakovým postižením do společnosti a doporučení na zavedení systému komprehenzivní tyflorehabilitace.

Teoretická část

Teoretická část celkem o 63 stranách je rozdělena na část zabývající se zdravotním postižením (klasifikací, osobou se zdravotním postižením, vzděláváním, zaměstnáváním, integrací) část věnující se pracovní rehabilitaci a část pojednávající o východiscích sociální práce s osobami se zrakovým postižením. V textu je představena problematika postavení osob se zdravotním postižením ve společnosti, klíčové faktory jejich integrace a jako hlavní pilíř v oblasti jejich zaměstnanosti - úloha pracovní rehabilitace.

Výzkumná část

Výzkumná část práce má celkem 100 stran a je výzkumnou částí projektu, který řeší čtyři základní otázky:

1. Dostupnost systému služeb, pomoci a péče pro osoby se zrakovým postižením (disabilitou)
2. Kvalitu života osob se zrakovým postižením (disabilitou)
3. Limitace/bariéry integračního procesu osob se zrakovým postižením (disabilitou)
4. Pohled a zpětnou vazbu odborného personálu pracujících s osobami se zrakovým postižením (disabilitou)

Z hlediska metodologického se jedná o kvalitativní výzkum. Výzkumný soubor tvořilo 30 probandů s různými druhy zrakového postižení. Metodou kvalitativního výzkumu byla technika strukturovaného dotazníku a rozhovoru. Byl použit standardizovaný dotazník SF36 a dotazník vlastní konstrukce. Pro doplnění výzkumu byl dotazník proveden i se dvěma vedoucími pracovníky z oblastní odbočky SONS ČR, kde probíhal výzkum (Chomutov, Most).

Použitou metodologii a dotazníky považuji za funkční, adekvátní řešenému problému a cíli šetření. Výběr vzorku a jeho velikost jsou odpovídající charakteru prováděného šetření. Cíl šetření byl splněn.

Závěr

Závěr reflektuje primární cíle práce - doporučení pokračovat v odstraňování bariér sociálního začleňování osob se zrakovým postižením a zavedení fungujícího systému komprehenzivní tyflorehabilitace.

Literatura

Seznam použitých zdrojů zahrnuje aktuální domácí a zahraniční práce.

SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Práce řeší aktuální otázku začleňování osob se zrakovým postižením do společnosti a vychází i z osobních zkušeností autorky, může se tak stát součástí podkladů na zajištění zdravotně sociální péče, přechodu systému sociální a pracovní rehabilitace pro osoby se zrakovým postižením. Práce je formálně i obsahově zpracována na dobré úrovni. Základní podmínkou sociální začleňování a prevence vzniku sociálního vyloučení osob se zdravotním postižením, bez ohledu na jakoukoliv klasifikaci nebo na charakter postižení jako vrozeného či získaného, je zajištění jejich fungování v přirozeném prostředí způsobem života, kterým žijí klientovi vrstevníci a především jejich pracovní začlenění. Zjištěné výsledky předkládané práce potvrdily, že je i přes přijaté a realizované akční plány a legislativní opatření pro sociální začleňování, rehabilitaci a zaměstnávání osob se zdravotním postižením stále přetrvávají ve společnosti bariéry, které zabraňují plnohodnotnému a kvalitnímu životu těchto osob. Práci proto považuji za vysoce přínosnou a využitelnou pro další směřování zajištění péče a pomoci osobám se zdravotním postižením v systému zdravotně sociálního rozhraní.

Připomínky

Školitelka by doporučovala číslování stran i u příloh a uvedení seznamu tabulek a grafů.

ZÁVĚR

Dizertační práci PhDr. Jitky Bienertové doporučuji k obhajobě.

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

1. Jaké největší bariéry jsou při sociálním začleňování osob se zrakovým postižením a jaká navrhuje opatření k jejich odstranění.

Vypracovala: doc. MUDr. Libuše Čeledová, Ph.D.

V Praze dne 4. srpna 2014